

شرح اولین مصاحبه مطبوعاتی کمیته دفاع از آزادی و حقوق بشر

پنجشنبه ۱۳۵۶/۱۰/۲۲

روز پنج شنبه ۲۲ دیماه ۱۳۵۶ مطابق با دوم ژانویه ۱۹۷۸ جلسه مصاحبه مطبوعاتی (کمیته ایرانی دفاع از آزادی و حقوق بشر) در ساعت ۴ بعد از ظهر با حضور هیئت اجراییه کمیته و جمعی از اعضاء هیئت موسس، با شرکت نمایندگان خبرگزاری های (آسوشیتدپرس)، (یونایتدپرس)، (رویتر)، (بی بی سی)، (واشنگتن پست) و (گاردین) تشکیل گردید. نمایندگان خبرگزاریهای (تاس)، و (آلمان) و نمایندگان مطبوعاتی روزنامه های (کیهان)، (آیندگان)، (پیغام امروز) که دعوت شده بودند حضور نیافتند. از طرف روزنامه (اطلاعات) آقای بلوچ شرکت داشت. نماینده خبرگزاری (فرانس پرس) بعلت گرفتاری در محل دیگر از عدم شرکت در جلسه عذرخواسته و خواهش کرده بود که اوراق و مطالب مربوطه برای او فرستاده شود. بدو آقای دکتر کریم سنجابی به نمایندگی از طرف هیئت اجراییه از حضور نمایندگان خبرگزاریها سپاسگزاری نموده و تاسیس کمیته ایرانی دفاع از آزادی و حقوق بشر را بشرح پیوست اعلام کرد، سپس سئوالات نمایندگان خبرگزاریها بشرح ذیل مطرح گردید و به آنها پاسخ داده شد:

س - آقای دکتر سنجابی آیا امروز که این جلسه مطبوعاتی را تشکیل داده اید اولین روز تاسیس کمیته حقوق بشر خواهد بود؟

ج - این کمیته مدتی است تشکیل شده و تشکیل آنهم به دبیر کل سازمان ملل متحد طی مشروحه مبسوطی اعلام و ابلاغ شده. ولی امروز اولین روزی است که آقایان نمایندگان مطبوعات و خبرگزاریها دعوت شده اند تا از تشکیل این کمیته و اصول هدفها و فعالیت آن اطلاع حاصل کنند.

س - به چه طریقی شما میخواهید از حقوق فردی دفاع کنید؟

ج - متأسفانه در برابر دستگاه حابر و زورگو که حاضر به تبعیت از قانون و حتی شنیدن حرف حق نیست ما وسائل کاملاً موثری در اختیار نداریم، با وجود این با تمام وسائل قانونی ممکن اقدام میکنیم از آن جمله نقض حقوق بشر را از طرف دستگاه حاکمه و مقامات دولتی تا آنجا که بتوانیم برملا میسازیم که دنیا و مردم ایران از آن اطلاع پیدا کنند. و همچنین با تمام امکاناتی که داریم کوشش خواهیم کرد از حقوق افراد و جمعیتها و گروهها دفاع کنیم خواه بوسیله مطبوعات و انتشارات باشد و خواه با تعاون قضائی در دادگاهها و مقامات صلاحیت دار دادگستری.

س - آیا انتظار دارید که افراد کثیری از وکلای دادگستری بشما در این امر کمک و مساعدت نمایند؟

ج - مسلماً عده کثیری از وکلای دادگستری که غالب آنها مردمان آزاده و میهن پرست هستند در بیان امر با ما مساعدت خواهند کرد. چنانکه در همین هیئت موسس کمیته حقوق بشر جمعی از حقوق دانان و وکلای درجه اول دادگستری شرکت دارند.

س - آیا جوابی از (کورت والدهایم) دریافت کرده و انتظار دارید که او را به هنگام اقامت در تهران ملاقات نمائید؟

ج - ما به آقای (کورت والدهایم) هم تلگراف کرده ایم و هم در اینجا بوسیله نمایندگی سازمان ملل متحد در تهران که قاعدتاً با آقای کورت و والدهایم ارتباط پیدا خواهند کرد نامه نوشته و درخواست کرده ایم که با مشارالیه ملاقات نمائیم و او را از چگونگی وضع حقوق بشر در ایران مطلع سازیم و انتظار داریم که به ما پاسخ بدهند ولی متأسفانه هنوز جوابی از ایشان نرسیده است.

س - این طور که من اطلاع یافته ام دفتر نمایندگی سازمان ملل متحد در ایران حق ارسال نامه هائی از این قبیل را ندارد یعنی آنکه احتمال کلی دارد که (کورت والدهایم) نامه شما را در تهران دریافت نکرده باشد؟

ج - ما وسیله دیگری در تهران برای ارتباط با ایشان نداشتیم ولی بخود ایشان هم مستقیماً در نیویورک تلگراف کرده ایم.

س - بطور دقیق این کمیته در چه تاریخی تشکیل شده است؟

ج - ۱۶ آذر مطابق با ۷ دسامبر ۱۹۷۷.

س - این کمیته شما چند بار تاکنون تشکیل جلسه داده است؟

ج - ما هفته ای یکبار با یکدیگر ملاقات میکنیم.

س - آیا دلایل و موجبات قانونی وجود دارد که حکومت از تشکیل این جلسات جلوگیری نماید؟

ج - خیر، هیچ گونه دلیل قانونی وجود ندارد.

س - آیا لازم است که این کمیته را به ثبت برسانید؟ و اقدامی برای آن کرده اید؟

ج - بله، ما کوشش خواهیم کرد که این کمیته را که تشکیل آن قانونی است برطبق مقررات مملکتی به ثبت برسانیم. ولی بسیار

ممکن است با ثبت آن عملاً مخالفت کنند.

س - آیا شما با سازمان های بین المللی و کمیته های دیگر حقوق بشر همکاری خواهید داشت؟ طوریکه اطلاع دارید در سال

گذشته جمعی از نمایندگان مجلس و سنا در ایران یک کمیته حقوق بشر تشکیل داده اند، آیا شما با آنها و آنها با شما روابط

و همکاری خواهید داشت؟

ج - متأسفانه در مملکت ما بسیاری از امور ظاهری و تصنعی وجود دارد که فاقد واقعیت است. طبیعی است ما با موسساتی

که فقط بقصد تظاهر و تبلیغ و ظاهرسازی و نمایش بین المللی بخود میدهند نمیتوانیم همکاری و همراهی داشته باشیم.

س - آیا دلیل خاصی برای تشکیل کمیته در روز ۱۶ آذر داشته اید؟

ج - خیر دلیل خاصی وجود نداشته است.

س - آقای دکتر سنجابی واقعه اخیر قم را چگونه تفسیر می کنید؟

ج - عرض کنم موقعی که ما دعوت کردیم این جلسه را تشکیل بدهیم فاجعه اسفناک قم هنوز اتفاق نیفتاده بود. این اتفاق در

واقع تمام ملت ایران و شاید بتوان گفت جهان اسلام را عزادار کرده است. بطوریکه شاید اطلاع پیدا کرده باشید در شهرهای

عمده ایران: مشهد، در شیراز، در قم، در اصفهان، در تبریز همچنان هیجان عظیمی برپاست و اغلب بازارها بسته شده است.

حضرت آیت الله شریعتمداری و مرعشی از مراجع بزرگ تقلید در مشروحه های جداگانه به این اقدام فجیع اعتراض فرموده و

به مردم ایران و خانواده های شهدا تسلیت گفته اند. در بهران علما و روحانیون اعلامیه ای منتشر کرده اند که قریب ۱۲۰ نفر

آنها امضاء کرده اند و آقایان اگر مایل باشند ممکن است خلاصه آن نامه های اعتراضیه را برای شما قرائت کنیم و همچنین

نماز در مساجد را برای یک هفته تعطیل نموده اند.

س - علت واقعی این پیشامد قم چه بوده است؟

ج - شاید اطلاع پیدا کرده باشید که در هفته گذشته مقاله ای در روزنامه اطلاعات مه امضاء شخص مجهول الهویه ای انتشار

یافت که در آن به آیت الله خمینی از مراجع بزرگ تقلید مردم مسلمان شیعی مذهب ایران توهین شده بود. مردم قم برای رفع

توهین از ساحت مقامات روحانی اجتماع کرده و متوجه منازل بعضی از مراجع تقلید شده بودند که قوای امنیتی از آنها

جلوگیری بعمل آورده و بدو مجوز قانونی آنها را به رگبار مسلسل بست و جمع کثیری را مقتول و مجروح نمود این کمیته

نامه اعتراضی درباره واقعه قم به نخست وزیر نوشته که ترجمه متن آن بین آقایان توزیع میگردد و نیز باید این نکته را تذکر

بدهیم که بر طبق ماده صریحی از قانون مطبوعات ایران توهین به شخص اول روحانیت و مراجع مسلم تقلید از یک تا سه

سال حبس دارد. و حتی رسیدگی به این اتهام تابع شکایت مدعی خصوصی نیست. آیا شما میدانید که مرجع تقلید در مذهب

شیعه نه انتخابی است و نه انتصابی، بلکه کسی به این مقام میرسد که بر اثر یک عمر تحصیل و تدریس و عمل و تقوی و

فضیلت در جامعه طلاب و روحانیون و عامه مردم مقبولیت تام یافته باشد و به همین جهت است که قانون برای او احترام خاص قائل شده است.

س - در جراید تهران و رونا مه های دولتی اینطور انتشار یافته است که تظاهرات قم بعنوان مخالفت مردم مذهبی با اصلاحات ارضی و آزادی زنان بوده است؟

ج - این اتهام به هیچ وجه منطبق بر واقع نیست، علما و روحانیون ایران نه مخالف اصلاحات ارضی بوده و هستند و نه مخالف حقوق زنان و این یک ظاهر سازی و فریبکاری از طرف مقامات دولتی است مردم بی دفاع قم خواسته ای جز رفع توهین از مراجع تقلید نداشتند.

س - آیا دقیقاً عه مقتولین معلوم شده است؟

ج - عده قطعی آن معلوم نیست، هم اکنون از بازار به ما تلفن کرده اند که عده مقتولین از ۷۰ نفر متجاوز است و چند صد نفر مجروح شده اند. شاید هم بیش از اینها باشد.

س - آیا از روزنامه نگاران ایرانی برای شرکت در بیان مصاحبه دعوت کرده اید؟

ج - از ۴ روزنامه ایرانی: اطلاعات، کیهان، پیغام امروز، آیندگان دعوت بعمل آمد که فقط روزنامه اطلاعات یک نفر نماینده اعزام داشته است.

س - چگونه عمل و مسئولیت دولت را در واقعه قم تفسیر میکنید؟

ج - خیال میکنم باید شما خودتان صفت و خصوصیت این اقدام دولت را تشخیص بدهید. مردمی ساده و صلح جو و بی دفاع ظاهر کرده اند و آنها را به مسلسل بسته اند و دهها نفر کشته و صدها نفر را زخمی کرده اند، شما به این چه نامی میدید؟ چه صفتی برای آن قائل هستید؟ ما هم همان صفت را قائل هستیم.

س - آیا نویسنده مقاله علیه آقای خمینی شخص معلومی است؟

ج - ما متأسفانه نمیدانیم، بهتر آنست از نماینده روزنامه اطلاعات که در همین جا حاضر است سؤال بنمائید. (سوال شد و نماینده مذکور اظهار بی اطلاعی نمود).

س - آیا کمیته میتواند با سختگیری و مخالفت دولت بکار خود ادامه دهد؟

ج - چون اعمال ما کاملاً قانونی است، امیدواریم با سختگیری و مزاحمت مواجه نشویم، ولی بسیار محتمل است که مشکلات و تضییقاتی برای ما فراهم آید.

س - آیا اعضای کمیته عده کثیری هستند؟

ج - فعلاً موسسان کمیته ایرانی دفاع از آزادی و حقوق بشر عده معدودی از روحانیان و حقوق دانان و وکلای دادگستری و استادان دانشگاه و نویسندگان هستند و مسلم است پس از اعلام این کمیته عده کثیری از گروهها و قشرهای مختلف آزادیخواه و میهن دوست به ما خواهند پیوست و مارا در اعمال خود مورد تقویت و پشتیبانی قرار خواهند داد.

س - آقای دکتر سنجابی، شما چه جوابی به دولت خواهید داد اگر بگویند که شما عده معدود بی اعتباری هستید که فقط نماینده خودتان میباشید؟

ج - ما به آنها میگوئیم که به عده ما نگاه نکنید به حرف قانونی ما نگاه کنید. اگر مطابق قانون است بر طبق آن عمل کنید بعلاوه این با مردم ایران است که بگویند آیا ما واقعاً نماینده تقاضاها و تمایلات آنها هستیم یا خیر، و این حق را داریم که به نمایندگی آنها این حرفها را بزنیم یا خیر.

س - شما تصور میکنید که مردم با حرفهای شما موافق باشند؟

ج - مسلماً اجتماعی که چندی پیش از مردم تهران در مسجد قبا میشد و همچنین اجتماعات شبهای شعر (کانون نویسندگان) در انجمن فرهنگی ایران و آلمان و اجتماع عظیمی که در مسجد ارک به مناسبت مراسم ختم فرزند آیت الله خمینی برپا شد و تظاهرات عظیم دانشگاه ها در سراسر ایران و تعطیل بازارها دال بر همراهی و پشتیبانی طبقات مردم از همین نظریاتی است که ما ابراز میداریم.

س - آیا شما در حال حاضر با سازمانهای دانشجویان ارتباطی دارید؟

ج - فعلاً ارتباطی نداریم.

س - برای اینکه به سؤال قبل خود برگردم درست متوجه نشدم که آیا شما رسماً عمل دولت را در پیشامد قم محکوم میکنید یا خیر؟

ج - ما در این باب نامه اعتراضی به نخست وزیر نوشته و صریحاً تقاضای تعقیب متخلفین و مسئولین فاجعه اسفناک قم را کرده ایم.

س - از سازمان ملل متحده دقیقاً چه نوع مساعدتی تقاضا دارید؟

ج - ما از سازمان ملل متحد و از همه سازمانهای بشردوست جهان و از هر فرد آزادیخواه توقع داریم که ما را در این اقدامات راجع به احیای حقوق مردم ایران که بالمآل به نفع جهان است با هرگونه وسائل ممکن تایید و تقویت بکنند.

س - من چند روز پیش از نخست وزیر پرسیدم که چگونه به نامه های اعتراضی که در این چهار ماه دریافت داشتند، جوابی ندادند و ایشان گفتند هیچ نامه ای تاکنون دریافت نکرده است.

ج - ما نامه ها را با پست سفارشی برای ایشان ارسال میداریم.

(جلسه مصاحبه در حدود ساعت شش و نیم بعداز ظهر پایان یافت).